

"(Digitale) data-analyse ten behoeve van Financieel Forensisch Onderzoek".

- Graag uw microfoon uit.
- Als uw verbinding het toestaat, dan mag de camera aan. **Graag zelfs!**
- Als u iets wilt vragen of bijdragen, steek uw digitale hand op.
- **Programma**
 - 14:45 Digitale inloop
 - 15:00 Introductie Nico Keijser, Voorzitter
 - 15:05 Introductie Frank Erkens, Secretaris
 - 15:15 Presentatie Jelle Oorebeek
 - 17:00 Einde

Rapport Onafhankelijk onderzoek in het publiek belang – Onderzoeksraad voor Veiligheid

- Interessant rapport, uitgebracht in maart 2018
- Het thema Onafhankelijkheid staat centraal
- Drie dimensies zijn van fundamenteel belang:
 1. **onafhankelijkheid in positie** (randvoorwaarden voor het verrichten van onafhankelijk onderzoek),
 2. **onafhankelijkheid in oordeelsvorming** (de vereiste vaardigheden en attitude om te komen tot een eigenstandig oordeel), en
 3. **onafhankelijkheid in beeldvorming** (het uitbrengen van het onderzoek op een manier die de kans vergroot dat de maatschappij het onderzoek ervaart als onafhankelijk)

Specifieke type onderzoeken worden belicht

- Onderzoek naar incidenten waarbij de overheid heeft gefaald in haar hoofdtaak, namelijk het beschermen van burgers en het bewaken van de rechtsorde
- Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om schuldigen aan te wijzen
- Het doel is om te leren van wat er is gebeurd en verbeteringen aan te brengen in systemen, procedures en werkwijzen - en zo te voorkomen dat zich in de toekomst een soortgelijk incident voordoet.
- Het tweede doel is maatschappelijke verwerking ('closure').

Onafhankelijkheid in positie

- De kern van een onafhankelijke positie is dat de onderzoekers geen persoonlijk belang hebben bij het onderzoek en hun werk volledig naar eigen inzicht kunnen vormgeven en verrichten.
- Belangrijke aandachtspunten:
 - Zeggenschap over de invulling en reikwijdte van de onderzoeksvraag;
 - De benodigde deskundigheid;
 - Het vermijden van elke (schijn van) belangenverstremeling;
 - Toegang tot alle relevante informatiebronnen;
 - Bescherming van de onderzoeksinformatie, ook na afronding van het onderzoek;
 - Zeggenschap over het moment en de wijze van publiceren.

Onafhankelijkheid in oordeelsvorming

- De kern van onafhankelijke oordeelsvorming is dat onderzoekers actief proberen om bekende valkuilen te vermijden en externe druk weten te weerstaan.
- Belangrijke aandachtspunten:
 - Persoonsgebonden vertekeningen van het oordeel van onderzoekers;
 - De menselijke neiging tot tunnelvisie;
 - De menselijke neiging tot hindsight bias (wijsheid achteraf);
 - De invloed van emoties op het oordeel van onderzoekers;
 - Het afleggen van verantwoording over de oordeelsvorming;
 - Het bieden van weerstand aan druk van buitenaf.

Onafhankelijkheid in beeldvorming

- Onderzoek moet in de beeldvorming gezag toebedeeld krijgen.
- Onderzoekers hebben dit proces niet helemaal in de hand, maar kunnen daar zelf aan bijdragen door:
 - Gemaakte keuzes helder toe te lichten;
 - Een weloverwogen besluit te nemen over het tussentijds delen van informatie;
 - Te streven naar een goede balans tussen kwaliteit en tijdigheid;
 - Zorgvuldig om te gaan met slachtoffers en nabestaanden;
 - Zoveel mogelijk de regie te houden over de boodschap van het onderzoek;
 - Terughoudend te zijn in hun verdere bemoeienis met het onderwerp van onderzoek.

Slotbeschouwing

- Als deze publicatie één ding duidelijk maakt, dan is het wel dat onafhankelijk onderzoek zijn waarde pas krijgt in, en ontleent aan, de maatschappij. En die maatschappij is voortdurend in beweging.
- De onderzoekers van de toekomst zullen (...) steeds naar eigen inzicht moeten handelen, en hun eigen antwoord moeten vinden op de vraag hoe hun werk kan gaan fungeren als gezaghebbend referentiepunt.
- Door een onafhankelijk onderzoek op te zetten, grijpen onderzoekers niet alleen in op het leven van direct betrokkenen, maar vervullen zij ook een rol in de democratische rechtsstaat, die verder strekt dan de resultaten van de afzonderlijke onderzoeken.
- Onderzoek dat in twijfel wordt getrokken is niet alleen kwalijk voor de reputatie van de onderzoeker, maar verzwakt ook de positie van het onafhankelijk onderzoek in het algemeen.